

RAPPORT 46

Prospectie met ingreep in de bodem aan de Meulenweg te Kesselt (Lanaken).
Onderzoek naar aanleiding van de uitbreiding van een leemgroeve.

Onderzoek in opdracht van Nelissen Industries nv.

Elke Wesemael
November 2007 - Januari 2008

ARON-RAPPORT 46

PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM AAN DE MEULENWEG TE KESSELT (LANAKEN)

**ONDERZOEK NAAR AANLEIDING VAN
DE UITBREIDING VAN EEN LEEMGROEVE.**

**Uitgevoerd in opdracht van
Nelissen Industries NV**

Elke Wesemael

**SINT-TRUIDEN
2009**

Colofon

ARON rapport 46 – Prospectie met ingreep in de bodem aan de Meulenweg te Kesselt (Lanaken)

Opdrachtgever:	Nelissen Industries NV
Projectleiding:	Elke Wesemael
Uitvoering veldwerk:	Elke Wesemael, Karolien Senica, Bart Lauwers, Patrick Van Esbroeck
Landmeter:	Francis Decelle
Auteurs:	Elke Wesemael
Foto's en tekeningen:	ARON bvba (tenzij anders vermeld)
Met dank aan:	Alain Vanderhoeven, Geert Vynckier, Arjan Van Der Star, Edgard Gaens

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Diesterstraat 44, bus 201
3800 Sint-Truiden
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel/fax: 011/72.37.95

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2009

Inhoudstafel

Inleiding

1. Het onderzoeksgebied	1
1.1 Algemene situering.....	1
1.2 Historische achtergrond.....	3
1.3 Vroeger archeologisch onderzoek.....	3
2. Het archeologisch onderzoek	4
2.1 Doelstelling.....	4
2.2 Verloop.....	4
2.3 Methodiek.....	5
3. Onderzoeksresultaten	5
3.1 Bodemopbouw.....	5
3.2 Gaafheid van het terrein.....	5
3.3 De archeologische sporen en vondsten.....	5
Prospectie.....	5
Sleuvenonderzoek.....	7
Kijkvenster.....	10
3.5 Conclusie.....	13
4. Aanbevelingen	13

Bijlagen

- Bijlage 1: Overzichtsplan sleuven
- Bijlage 2: Overzichtsplan kijkvenster
- Bijlage 3: Coupes
- Bijlage 4: Afkortingen
- Bijlage 5: Sporenlijst
- Bijlage 6: Vondstenlijst
- Bijlage 7: Fotolijst
- Bijlage 8: Administratieve gegevens

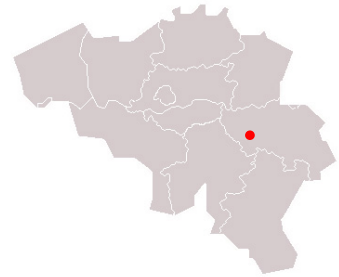
Met dank aan:

Alain Vanderhoeven (VIOE)

Inleiding

Tussen 28 november 2007 en 3 januari 2008 werd door ARON bvba een prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd in opdracht van Nelissen Industries nv. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de uitbreiding van de bestaande leemgroeve langs de Meulenweg te Kesselt (Veldwezelt). De Zuid Oost Limburgse Archeologische Dienst (ZOLAD) leverde voor deze verkavelingsaanvraag een voorwaardelijk gunstig advies af. Aan het te onderzoeken gebied werd een hoge archeologische potentie toegekend. Naast enkele losse vondsten uit het plangebied zelf werden in de ruimere omgeving immers diverse archeologische vondsten uit het paleolithicum en uit de Gallo-Romeinse periode aangetroffen.

1. Het onderzoeksgebied

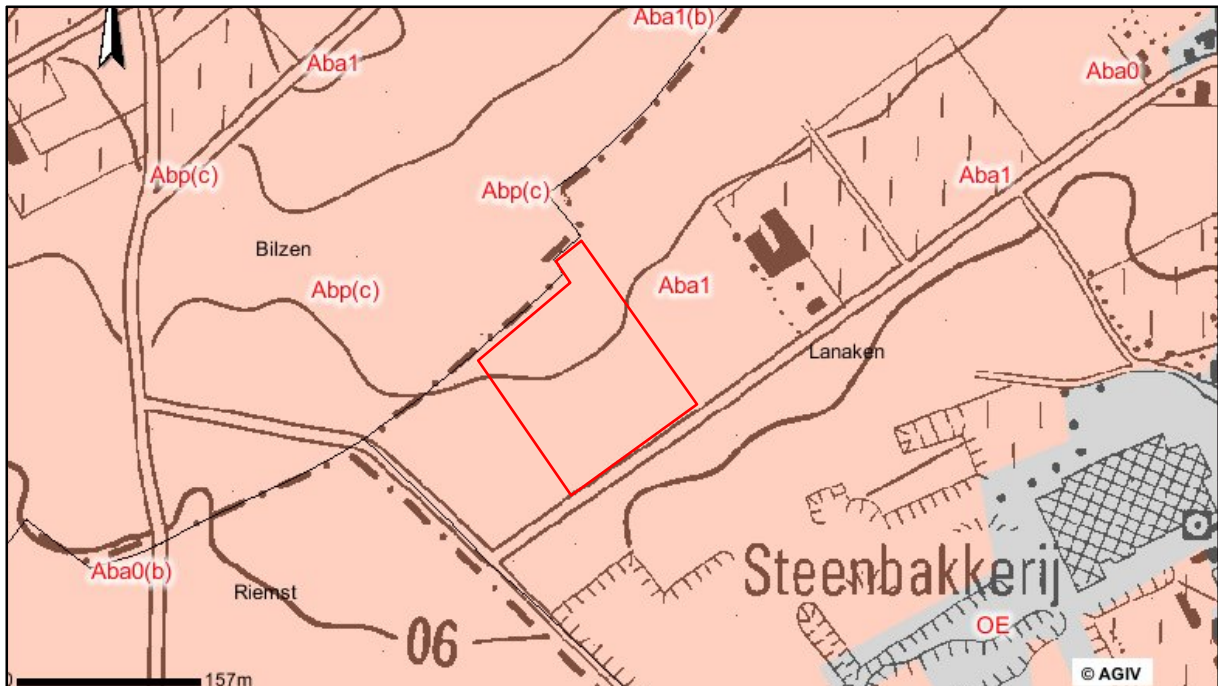
1.1 Algemene situering

Het onderzoeksgebied situeert zich ten westen van de verbindingsweg N78 Vroenhoven-Veldwezelt, ter hoogte van de steenbakkerij Nelissen te Kesselt (Lanaken). Het terrein beslaat een oppervlakte van 3,5 ha en omvat de percelen 639b, 638d, 638c, 637d, 636k, 636l, 635b, 634c, 633b en 633c van het digitaal kadaster 34-2 (Lanaken). De vier meest noordelijk gelegen percelen 635b, 634c, 633b en 633c met een totale oppervlakte van ca. 1,5 ha, bleken momenteel nog in gebruik als landbouwgrond en werden na overleg buiten het sleuvenonderzoek gelaten. Onmiddellijk ten noorden van het onderzoeksterrein bevindt zich een Fluxys aargasleiding in zuidwest-noordoostelijke richting, waarvan het tracé op de onderstaande luchtfoto zichtbaar is (Fig. 1). De percelen (TAW 87,5 m – 90 m) lijken met het blote oog bijna vlak te zijn, maar hellen licht af in noordelijke richting (Fig. 2). Centraal op het terrein, in zuidoost-noordwestelijke richting, loopt een zachte depressie.

Fig. 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzochte terrein (rood). (Bron ZOLAD)

Bodemkundig wordt het terrein gekenmerkt door een droge leembodem met weinig duidelijke textuur B-horizont (Aba1) en een droge leembodem zonder profielontwikkeling met een bedolven textuur B horizon op minder dan 80 cm diepte (Abp-c). Deze bodems zijn kenmerkend voor de hele regio (Fig. 2). Het terrein werd tot op heden als landbouwgrond gebruikt (Fig. 3).

Fig. 2: Topografische bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied. Schaal 1:5.000 (bron: AGIV)

Fig. 3: Kleurenorthofoto met aanduiding van het onderzoeksgebied. Schaal 1:5.000 (bron: AGIV)

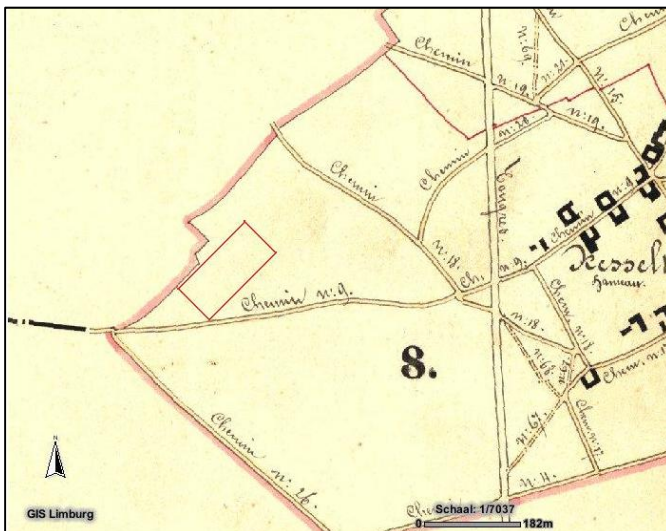

Fig. 4: Detail uit de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, met situering van het onderzoeksgebied (bron: Koninklijke Bibliotheek van België)

1.2 Historische achtergrond

Volgens de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) was het onderzoeksgebied in die periode in gebruik als landbouwgrond. De ligging van het te onderzoeken terrein kan vrij goed achterhaald worden, daar het terrein tegenwoordig tegen de gemeentegrens ligt. Deze grens vormde op het einde van de 18^e eeuw de grens tussen de Oostenrijkse Nederlanden (Zuidelijke Nederlanden) en de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (Fig. 4).

Ook op de Atlas van de Buurtwegen uit 1841 kan de ligging van het onderzoeksgebied gemakkelijk teruggevonden worden. Ook in deze periode was het terrein als akkerland in gebruik (Fig. 5).

Fig. 5: Detail uit de Atlas van de Buurtwegen van Kesselt met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: GIS Provincie Limburg).

1.3 Vroeger archeologisch onderzoek

Voor het te onderzoeken terrein werden in het verleden enkele archeologische vondsten geregistreerd in de CAI¹. Het gaat om metaaldetectorvondsten in relatie tot de crashsite van een Duitse bommenwerper uit WO II (CAI nrs. 52423 t.e.m. 52425). Door de heren Stulens werden honderden fragmenten van Duitse Dornier 17 ingezameld door middel van metaaldetectie. Dit vliegtuig, DO-17-Z werd

in de loop van het onderzoek geïdentificeerd, en de geschiedenis van haar laatste vlucht staat beschreven op de website van A. en D. Stulens: <http://users.skynet.be/lostplanes.net/>

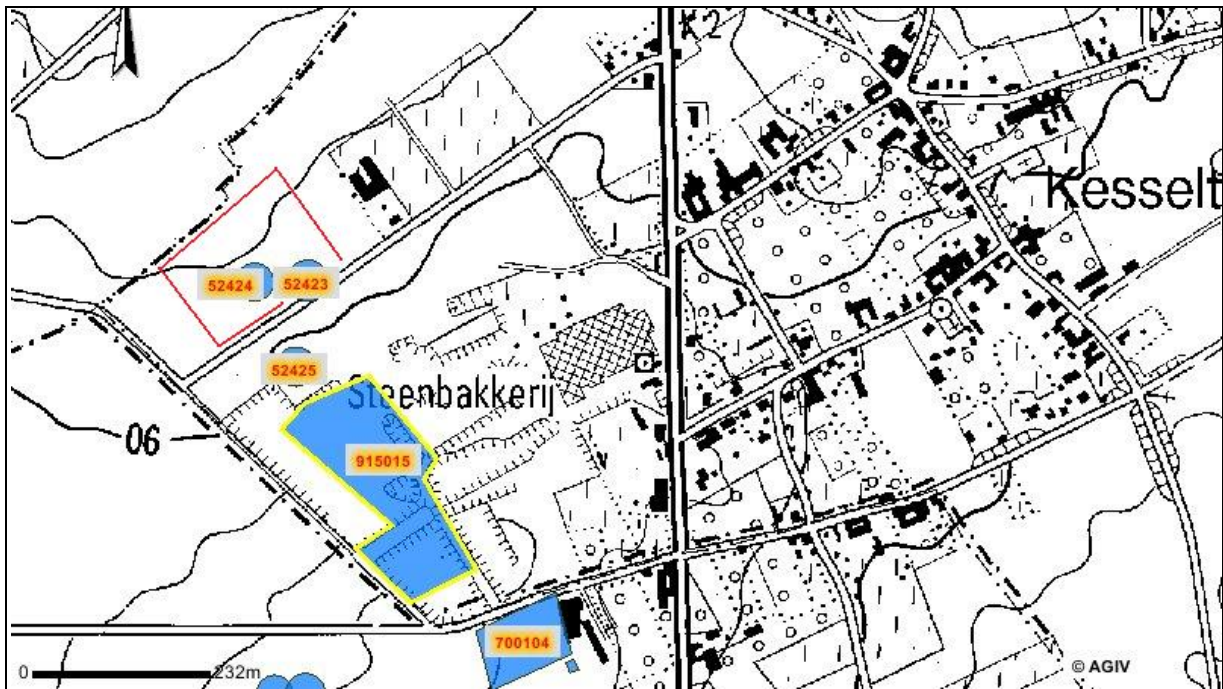
In de ruimere omgeving zijn diverse archeologische vondsten aangetroffen (CAI nrs. 915015, 700104) (Fig. 6). Het merendeel hiervan betreft paleolithische artefacten. In 2004 en 2005 werd tijdens het verdiepen van de leemgroeve de 'Rocourtbodem'² herkend, met hierin diverse paleolithische vondsten. Een kleiner deel bestaat uit Gallo-Romeinse prospectievondsten (700104). Net ten zuiden van de huidige groeve werd door G. V. Lux in 1970 een concentratie aan Romeinse dakpannen beschreven³. Net ten noorden van het onderzoeksgebied loopt de Fluxys aargasleiding. Deze werd bij de aanleg van

¹ Centraal Archeologische Inventaris <http://cai.erfgoed.net>

² Een leembodem van Eem-ouderdom (ca. 130.000-80.000 jaar oud)

³ LUX G.V. (1970) *De overblijfselen van de Romeinen tussen Tongeren en Maastricht*, in: *Archaeologia Belgica*, 121, p. 24

Fig. 6: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding het onderzoeksterrein en de archeologische vindplaatsen (Bron: CAI + AGIV)

2. Het archeologisch onderzoek

2.1 Doelstellingen

De opdracht bestond uit het uitvoeren van een prospectie met ingreep in de bodem, ook wel een sleuvenonderzoek genoemd. Het doel van dergelijk onderzoek is het opstellen van een rapport dat een ruimtelijke en inhoudelijke analyse maakt van mogelijk aanwezige archeologische sporen op het onderzoeksterrein. Op basis van de bevindingen in het eindrapport kan door de bevoegde instanties afgewogen worden of er al dan niet bijkomend onderzoek dient plaats te vinden op het terrein.

2.2 Verloop

Het archeologisch onderzoek, in opdracht van Nelissen Industries nv, werd geleid door projectverantwoordelijke Elke Wesemael (ARON bvba) en uitgevoerd tussen 28 november 2007 en 3 januari 2008. Het uitvoerende projectteam bestond uit archeologen Elke Wesemael (vergunninghouder), Karolien Senica en Bart Lauwers en veldtechnicus Patrick Van Esbroeck. Het digitale tekenwerk werd uitgevoerd door Francis Decelle (Technum). De firma Gaens uit Diepenbeek stond in voor het grondverzet bij de aanleg van de sleuven en het kijkvenster. Het terrein werd bezocht door bodemkundige Arjan Van Der Star. Een woord van dank gaat uit naar Alain Vanderhoeven (VIOE) voor de hulp bij de interpretatie van de vaststellingen in de proefsleuven.

Fig. 7: Sleuf 1, met vooraan een grote recente kuil (Foto ARON bvba)

2.3 Methodiek

Conform het Programma van Eisen, opgesteld door de Zuid-Oost-Limburgse Archeologische Dienst (ZOLAD), werd het terrein (totale opp. huidige onderzoeksterrein ca. 2,2 ha) door middel van elf zuidoost-noordwest georiënteerde proefsleuven met een onderlinge tussenafstand van 12 m op de aanwezigheid van archeologische sporen onderzocht. De sleuven werden dwars op de hoogtelijnen aangelegd zodat inzicht kon worden verkregen in het microreliëf en de bodemopbouw van het terrein. Voorafgaand aan het onderzoek werd het terrein bewandeld, en vervolgens intensief met de metaaldetector geprospecteerd.

Volgens het bestek diende 20% van het gebied door middel van proefsleuven en/of kijkvensters te worden onderzocht. Voor een oppervlak van ca. 2,2 ha. Komt dat op ca. 4320 m². Door middel van de sleuven werd ca. 2970 m² regelmatig gespreid over het totale oppervlak onderzocht. De overgebleven 1350 m² werd onderzocht door middel van de aanleg van één vierkant kijkvenster.

3. Onderzoekresultaten

3.1 Bodemopbouw

Bodemkundig werd het terrein gekenmerkt door een voor Haspengouw kenmerkende droge leembodem met textuur B-horizont (Aba1). Het microreliëf van het terrein vertoonde een lichte depressie die in W-O richting centraal over het gehele terrein gelegen is.

De percelen lijken met het blote oog bijna vlak te zijn, maar hellen licht af in noordelijke richting (Afb 1). Over de volledige oppervlakte van het terrein komt onder de bouwvoor een laag *colluvium* voor. Dit heeft een dikte tussen 5 en 25 cm. Centraal op het terrein, in oost-westelijke richting loopt een zachte depressie. Op deze plaats bleek het *colluvium* het dikste te zijn (ca. 25 cm).

3.2 Gaafheid van het terrein

Afgezien van een grote verstoring aan de zuidzijde van SL1 door de recente aanleg van een grote proefput voor de groeve, of een landbouwsilo, was het bodemarchief van het terrein onbeschadigd. Het zware winterweer en het vele verkeer van zware landbouwvoertuigen in functie van de leemwinning zorgde wel voor een moeizaam begaanbaar maaiveld, wat de mogelijkheden voor intensieve prospectie op sommige delen van het terrein enigszins beperkte.

3.3 Archeologische sporen en vondsten

Prospectie

Zoals in het bestek van ZOLAD werd gevraagd werd voorafgaand aan het sleuvenonderzoek een terreinprospectie en een prospectie met de metaaldetector uitgevoerd. Het veld werd voorafgaand aan het sleuvenonderzoek door twee archeologen intensief bewandeld. De akker was geploegd en beregend, waardoor eventuele vondsten goed zichtbaar waren. Een in het licht van de resultaten van het vooronderzoek opvallende vaststelling is dat afgezien van enkele mogelijke fragmenten van Romeinse *tegulae* of *imbrices* geen Gallo-Romeinse aardewerkfragmenten of *terra cotta* werden aangetroffen in de bouwvoor.

Gezien een deel van de opdracht er uit bestond zo veel mogelijk gegevens in te zamelen in verband met de mogelijke aanwezigheid van resten van een WOII bommenwerper, werd het terrein ook geprospecteerd met een metaaldetector. Gezien de beperkte mogelijkheden van ons eigen toestel, en de ruime ervaring met zowel het terrein als metaaldetectie in de ploeglaag werd ter ondersteuning contact opgenomen met de heren David en Aloys Stulens. Beiden zamelden op het onderzoeksterrein en in de nabije omgeving er van in het recente verleden reeds grote hoeveelheden metaalvondsten in,

behorend tot de in WOII neergestorte Duitse bommenwerper (Dornier 17-Z). Op vraag van de ZOLAD volgden zij de graafwerken op het terrein verder op.

Tijdens de prospectie werden door ons eveneens enkele kleine aluminiumfragmenten uit de bouwvoor ingezameld. In de sleuven werd echter geen enkele metaalvondst aangetroffen. Ook konden we nergens grondsporen identificeren die eventueel met de crash in verband zouden kunnen staan.

Dit lijkt zowel de resultaten van het eind vorig jaar uitgevoerde geofysisch onderzoek⁴ te bevestigen, als de verwachtingen die we na een korte evaluatie van de door de heren Stulens ingezamelde artefacten reeds hadden. Al het bekende materiaal afkomstig van de Duitse Dornier is erg klein, haast versnipperd en sterk verwrongen en gescheurd. Zelfs van de stalen motoren zijn enkel vrij kleine fragmenten gevonden⁵. Dit alles spreidt zich uit over een behoorlijk groot oppervlak (ca. 6 ha). Op basis hiervan dachten we voorafgaand aan het sleuvenonderzoek eerder aan een regen van onderdelen van een vliegtuig dat voor of tijdens de crash ontploft is, eventueel zelfs net boven de grond, dan aan een echte crashsite waar ondergronds nog sporen van aan te treffen zouden zijn.

Fig. 8: Fragment in beschilderd aluminium van de Dornier 17-Z bommenwerper (Foto ARON bvba)

Fig. 9: Een Duitse Dornier 17-Z bommenwerper (Bron: <http://users.skynet.be/lostplanes.net>)

⁴ Bram Van Meulebroeck, TECON - Technology for Topography, Cad & Construction. Afgezien van een aantal metalen 'puntobjecten' konden door middel van potentiaalmeting en radarreflectie geen delen van een vliegtuig op kaart worden gezet.

⁵ In mei 2008 kwam bij het afgraven van de teelaarde op het onderzoeksterrein toch een groot en relatief goed bewaard stuk van een motor tevoorschijn. Meer informatie hierover is te vinden op de eerder genoemde website, en bij de heer T. Vanderbeken, ZOLAD, Riemst.

Fig. 10: Aanleg van de laatste vijf sleuven in januari 2008 na het ontgooien van de bodem (Foto: ARON bvba)

Sleuvenonderzoek

Op het terrein werden met de graafmachine elf zuidoost-noordwest georiënteerde proefsleuven met een onderlinge tussenafstand van 12 m aangelegd. De sleuven hielden omwille van de passagemogelijkheden voor vrachtwagens enige meters afstand van de Meulenweg maar liepen door tot tegen de haag op de tegenoverliggende zijde van het perceel. Gezien de winterperiode werd de aanleg van de sleuven ongeveer halfweg onderbroken door een periode van slecht weer. Pas na de dooi kon het vervolg van het onderzoek weer worden aangevat. Als gevolg van deze periode van slecht weer werd het eerste deel van de sleuven eind november 2007 ingemeten door de landmeter, en de overige sleuven en het kijkvenster pas eind januari 2008.

In iedere proefsleuf, verspreid over het gehele terrein, werd telkens vanaf ca. 50 m vanaf de Meulenweg (ZO van het terrein) een lichte centrale depressie in het microreliëf waar genomen. Over het gehele oppervlak van de proefsleuven was een laagje *colluvium* aanwezig (ca. 5 cm) tussen de bouwvoor en de onderliggende leembodem. In deze centrale depressie was het *colluviumpakket* dikker, tot ca. 25 cm, en kwamen er op bepaalde plaatsen vrij dichte concentraties aan Gallo-Romeins vondstmateriaal in voor. Het ging meer specifiek om grote fragmenten dakpannen, stukken aardewerk, slakken, houtskool en spijkers dat zich op basis van het aardewerk in de tweede helft van de tweede eeuw en het begin van de derde eeuw leek te dateren.

Tijdens de aanleg van de eerste zes sleuven was niet duidelijk wat deze hoeveelheid vondsten uit het *colluvium* te betekenen had in relatie tot de onderliggende bodem. Voorzichtigheidshalve werd slechts in drie sleuven de laag met vondsten machinaal weggeschaafd, waarna in de onderliggende horizont geen archeologische sporen te bemerken leken. Gezien het omliggende vrij vlakke landschap leek het onwaarschijnlijk dat al de vondsten met het *colluvium* van een helling waren gegleden en op deze manier op het terrein terecht kwamen. Ook bodemkundige Arjan Van Der Star bevestigde ons dat op het terrein weliswaar erosie plaats vond, maar dat deze gezien de beperkte helling van het terrein niet erg ingrijpend was geweest.

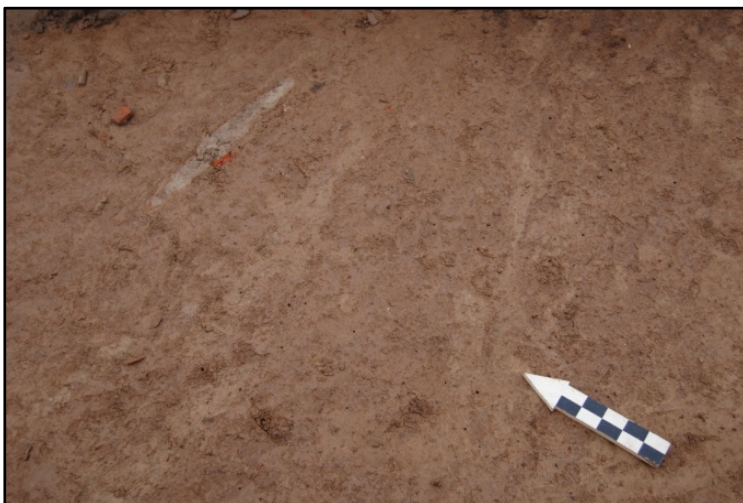

Fig. 11 : Zicht op de bovenzijde van het colluvium (S 7.2), dat lokaal doorspekt was met donkerbruine vlekken en/of houtskool, en een grote hoeveelheid Gallo-Romeins vondstmateriaal bevatte. (Foto: ARON)

Bij de aanleg van de volgende vijf sleuven, deze keer met betere weersomstandigheden, werden dezelfde vaststellingen gedaan als in de voorgaande sleuven. Vanaf ca. 50 m ten NW van de Meulenweg werd de laag *colluvium* dikker, en was ze 'vervuild' met vondsten.

Eén sleuf (SL7) werd plaatselijk wat verbreed, opnieuw om na te gaan of er ook onderliggende sporen te herkennen zouden zijn. Een andere sleuf werd met een proefput in de diepte uitgebreid (SL8) om door middel van een bodemprofiel na te gaan of de vondsten zich alleen los in het *colluvium* bevinden, of misschien ook in de onderliggende bodem voorkwamen. Uit de vaststellingen in het verbrede deel van SL7 konden we concluderen dat de vondsten zich op die plaats maar beperkt los en boven in het *colluvium* bevonden, en vooral voor kwamen in één laag onder aan de band *colluvium*. Ondanks de relatief grote hoeveelheid aardewerk en dakpanfragmenten konden echter opnieuw geen duidelijk afgelijnde sporen worden herkend (7.3 en 7.4, resten van de onderste laag van het *colluvium*, na schaven waren deze sporen geheel verdwenen).

Samengevat konden we er na de aanleg van de proefsleuven van uit gaan dat het terrein wel degelijk een Gallo-Romeinse sporencomplex bevatte, of had bevat. De onderste laag van het *colluvium*, waarin de grootste concentratie aan vondstmateriaal werd waargenomen, leek zich lokaal te hebben gevormd door erosie die had plaats gevonden op het loopvlak van deze site⁶.

Fig. 12 : S 1.4 De sleuf dwarsst het traject van een veldweg (S 2.1) die de Leemgroeveweg met de Meulenweg verbond (Foto: ARON bvba)

⁶ Met dank aan Alain Vanderhoeven voor de hulp bij de interpretatie van dit gegeven.

Fig. 13 : S 1.2 Een van de twee greppels die SL 1 & 2 dwarsten (Foto: ARON bvba)

Fig. 14 : S 2.3 (Bron:ARON bvba)

aan het oude kadaster worden gerelateerd. De weg kwam vanuit de richting van Hees, en liep in het verlengde van de huidige Leemgroeveweg schuin over het onderzoeksterrein, om zich dan bij de Meulenweg aan te sluiten. De veldweg bestond uit gecompacteerd leem, maaskeien en baksteenfragmenten, sporen van vertrapte modder, plassen waardoor karrensporen getrokken waren. Deze waren lichtbruin en lichtgrijs van kleur. In SL1 bleek zich aan het uiterste ZO uiteinde een recent met losse leem gevulde kuil te bevinden. Mogelijk gaat het om een proefput die door de leemgroeve werd gegraven, of om een landbouwsilo.

Hierbij was het materiaal 'uitgesmeerd' over een brede band in een lichte depressie in het microreliëf van het terrein.

Dat de aan de hand van de vondsten verwachte onderliggende grondsporen niet zichtbaar werden in de proefsleuven kon verschillende oorzaken hebben, zoals de aard van het complex: hadden we misschien te maken met een inheems-Romeinse site met een lage sporendensiteit en relatief gezien ver uit mekaar liggende sporen, die zich toevallig niet in de sleuven bevonden? Waren de sporen misschien zo slecht zichtbaar dat we het beperkte aantal dat zich mogelijk in een sleuf bevond niet herkenden? Mede gezien het winterseizoen was dat geen ondenkbare verklaring.

Andere minder waarschijnlijk mogelijkheden waren beperkte verploeging en erosie van het bodemarchief in de middeleeuwen, of vanuit eerdere ervaringen op een aantal leembodems in de onmiddellijke omgeving van Kesselt: het sterk afkleuren en onzichtbaar worden van de bodemsporen.

Afgezien van de concentraties aan vondsten die telkens over ca. 60 meter uitgestrekt centraal in iedere sleuf voor kwamen, werden ook nog een aantal niet nader te dateren sporen aangetroffen. Het gaat om een afgerond vierkant (paal?)spoor met een vulling uit houtskool, spikkels verbrande leem en een klein fragment van een slak (S 2.3, Gallo-Romeins?) en twee kuilen met een zwarte houtskool en steenkoolrijke vulling in SL 4 (Postmiddeleeuws). Vooraan (ZO) in SL 1 en 2 werd een dubbele greppel aangesneden met een gevlekte en iets donkerdere vulling als de omliggende moederbodem. Deze greppels met compacte vulling waren slecht zichtbaar en liepen parallel met een onderlinge tussenafstand van ca. 1 m. De oriëntatie van deze greppels is afwijkend van zowel de huidige Meulenweg als van de richting van de percelen op het oud kadaster. De

greppels bevatten helaas geen dateerbaar materiaal. Er werden ook geen houtskool, verbrande leem spikkels of baksteenspikkels opgemerkt in de vulling. De lijnvormige restanten van een oude perceelgrens (SL 3) en de resten van een weg uit karrensporen (SL1-9) konden

Fig. 15 : Overzicht van het kijkvenster. Links onderaan sporen 117 en 118 tijdens de veldregistratie (Foto: ARON bvba)

Kijkvenster

Na een overleg met RO Vlaanderen – Agentschap Onroerend erfgoed, de ZOLAD en Nelissen Industries nv. werd besloten om aanvullend aan de proefsleuven een groot kijkvenster aan te leggen. Dit in de hoop op deze manier de zichtbaarheid op het bovenste sporenniveau (de bodem net onder het *colluvium*) sterk te verhogen, en duidelijkheid te creëren aangaande de aard en de ruimtelijke aspecten van de site.

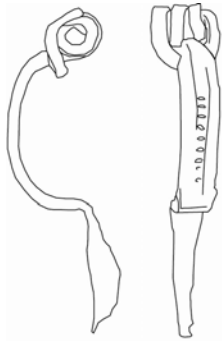
Op 11 en 12 april 2008 werd ter hoogte van sleuven 6, 7 en 8 in de depressie op het terrein een kijkvenster van ca. 40 x 40 m bloot gelegd. Zowel de teelaarde als het onderliggende *colluvium*

werden voorzichtig verdiept met de machine, en manueel bijgeschaafd. Hoewel in de laag *colluvium* opnieuw talrijke dakpanfragmenten, scherven en slakken aanwezig waren, bleek de onderliggende bodem ook hier vondstenloos.

Bij goed vlakschaven werden wel onmiddellijk een aantal sporen zichtbaar. Om verwarring met de spoornummers in de sleuven te vermijden werden de sporen in het kijkvenster genummerd startend bij nr. 100.

Fig. 16: Kuil S100 (Foto:ARON bvba)

Fig. 17: Draadfibula uit S100 (Tekening ARON bvba)

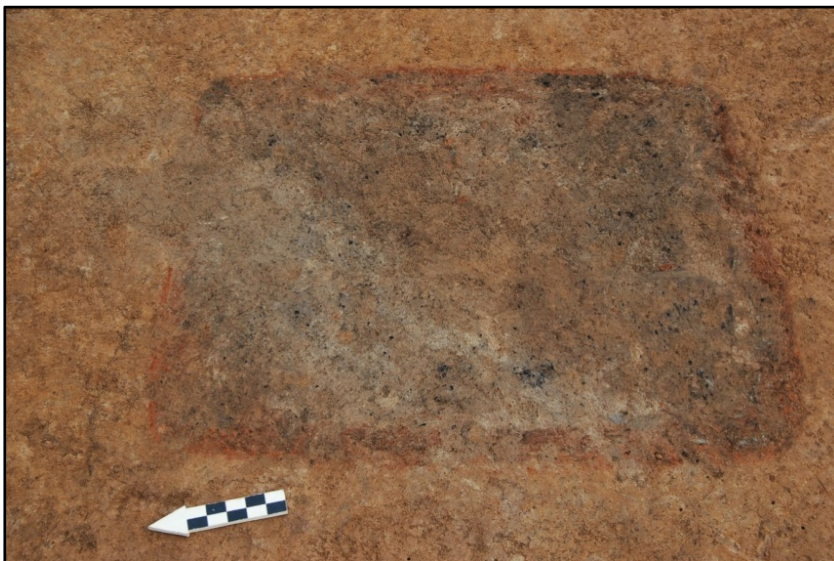
Centraal in het kijkvenster was een donkerbruin gekleurde kuil gelegen die centraal in de vulling een grote maaskei en enkele silexblokken bevatte (S100).

Het spoor werd in de lengterichting gecoupeerd, en bleek voor een diepte van 40 cm te zijn bewaard. De kuil had een insteek die aan beide zijde van de coupe zichtbaar was. De bodem was komvormig en vertoonde een ongeveer 1,5 cm dik laagje houtskool. Op de ZO zijde van de bodem lag een pakket verbrande leem met nog meer houtskool tegen de kuilwand omhoog. De vulling boven het laagje met brandsporen was egaal donkerbruin, en bevatte behalve de grote keien bovenaan ook nog enkele kleinere stenen (o.a. een fragment in arkose), een *tegula*fragment, brokken verbrande leem, enkele zeer kleine stukjes aardewerk en een kleine bronzen *fibula*. De aardewerkfragmenten zijn enkele splinters van een beker in geverfd aardewerk (GV) met kerfbandversiering in Keuls baksel, en de kern van een verder niet te determineren wandfragment in Tiens baksel. Beiden zijn ruwweg te dateren in de tweede helft van de tweede eeuw en de derde eeuw AD. Bij de speld gaat het om een kleine draadfibula met 4 onderdraadse windingen en puntdecoratie op de afgeplatte boog (type Maurik nr. 134)⁷. Ze heeft een matige bewaringstoestand, en de naald ontbreekt volledig. Dit type van *fibula* was gedurende de gehele Romeinse periode in gebruik⁸.

Over het vlak liepen ook een drietal haaks op mekaar geplaatste lijntracés, allen zo'n halve meter breed, afkomstig van voormalige perceelgrenzen (S111, 108 en 113). In de meest noordelijke hoek tekende zich nog een derde opvallend spoor af. Het ging om een afgerond rechthoekige kuil met verbrande wanden (S115), en sterk gevlekt vulling en een erg houtskoolrijke vulling.

Helemaal in de noordelijke hoek van het kijkvenster tenslotte, werd een mooi rechthoekig en scherp afgelijnd spoor aangesneden. Het mat zo'n 1,5 bij 1 m en was omgeven door een rand in verbande leem. De vulling was sterk gevlekt en houtskoolrijk, maar bevatte geen vondsten. Het spoor werd over de lengterichting gecoupeerd, en bleek op het diepste punt nog voor een 20tal cm bewaard te zijn. Net zoals bij S100 waren onder de vrij homogene vulling resten van houtskool en verbrande leem te vinden, die aan één zijde wat tegen de gebogen wand van de kuil omhoog liepen.

Bij gedetailleerde inspectie van het aangelegde vlak, en handmatig opschonen van zones waar zich lichte kleurverschillen in het moedermateriaal voor deden werden tussen de boven genoemde duidelijk zichtbare sporen ook nog een tiental bijna onzichtbare sporen herkend. Zoals eerder

vermoed waren op het terrein wel degelijk archeologische sporen aanwezig, doch deze waren bijna niet te onderscheiden van lichte natuurlijke verkleuringen van het moedermateriaal, en soms enkel te herkennen aan wat spikkels houtskool of verbrande leem die als bijmenging in de vulling van het spoor voor kwam.

Fig. 18 : S 115, een rechthoekige kuil met verbrande wanden. De kuil wordt oversneden door een restant van een oude perceelgrens. (Foto: ARON bvba)

⁷ HAALBOS J.K. (1986) *Fibulae uit Maurik*, Leiden, p. 93, fig. 43, nr. 134

⁸ HAALBOS J.K. (1986) *Fibulae uit Maurik*, Leiden, p. 51. RIHA E. (1979) *Die römischen Fibeln aus Augst und Kaiseraugst (Forschungen in Augst, 3)* Augst.

Dat bodemsporen bijna onzichtbaar kunnen worden op een droge ABA(1) bodem is een bekend gegeven dat ook op sites in de nabije omgeving van het onderzoeksterrein tot voorzichtigheid aanspoorde. Ook op de in de omgeving gelegen sites Veldwezelt – Op De Schans (1,8 km) en Kleine-Spouwen – Schildstraat (4,3 km) bleken de niet met een opvallende bijmenging gekleurde sporen zeer moeilijk herkenbaar in het aangelegde vlak.

Ten zuidoosten van de kuil S100 werden vijf paalkuilen ingetekend. Paal S103 vormde hierbij de hoek voor een rij palen in NO richting met S104 en S105, en een rij in ZO richting met S106 en S107. De paalkernen bevatten bij deze sporen steeds wat verbrande leem spikkels. De omliggende paalkuil was in de meeste gevallen bijna onzichtbaar.

De ligging van deze vijf paalsporen, met gelijke tussenafstanden van ca. 1,5 meter, en in twee rijen haaks op mekaar geplaatst, laat vermoeden dat het hier om de resten van een houten constructie gaat, waarvan de ontbrekende paalsporen ondanks intensief zoeken niet meer herkenbaar waren. Mogelijk waren ze minder diep ingegraven.

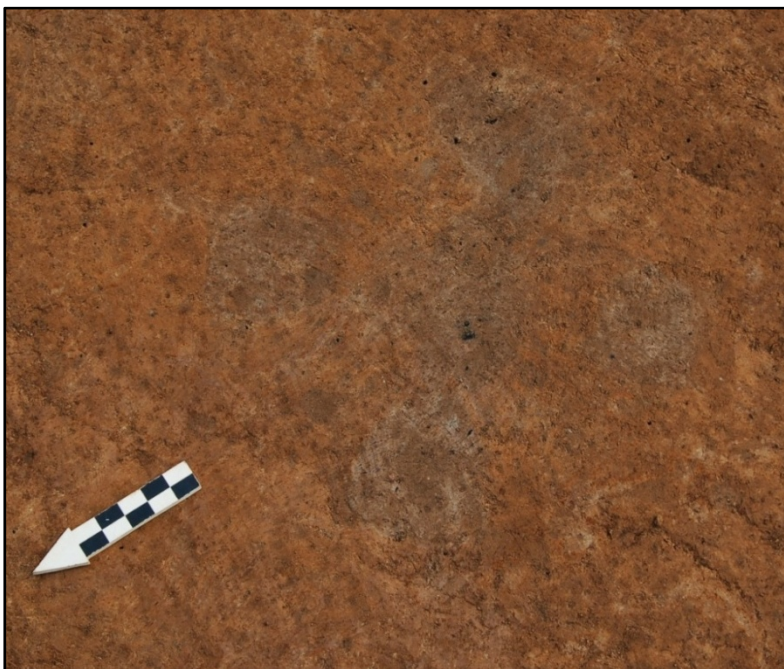
Een zesde paalspoor (S119) bevond zich enige meters ten ZW van de bovengenoemde sporen, en had dezelfde oriëntatie als het NW-ZO lopende rijtje sporen (S103-106-107).

Fig. 19: Paalspoor S104 (Foto:ARON bvba)

Behalve paalsporen werden ook een zestal kuilen herkend die geen kern bevatten, of merkkelijk groter waren als de paalsporen. Het gaat om de cirkelvormige sporen 117, 118, 109, 112 en 120. En een meer langwerpige spoor, S110 en de sporen van een constructie die uit vijf in kruisvorm geplaatste palen (S 114) was opgebouwd. Al deze sporen waren opgevuld met leem die zich wat grijze of wat bruiner aftekende als de omliggende bodem, en vertoonden hier en daar een spikkel houtskool. Uit de meest westelijke paalkuil behorende tot het vijfpalige spoor werd een fragment aardewerk gerecupereerd bij het couperen. Het ging om een wandfragment van een handgevormde en reducerend gebakken recipiënt. Ook uit het *colluvium* werden twee gelijkaardige handgevormde scherven ingezameld. Dit laat vermoeden dat er op het terrein mogelijk ook een IJzertijd – vroeg-Romeinse occupatie voor komt.

Fig. 20: links S 114, vijf palen in kruisvorm geplaatst; rechts kuilen S 117 en S118 (Foto:ARON bvba)

3.5 Conclusie

Op het terrein van Nelissen Industries nv aan de Meulenweg te Kesselt werd door middel van proefsleuven en een groot kijkvenster onderzocht op de aanwezigheid van archeologische sporen en vondsten. Wij stelden vast dat:

1) De eerste vijf sleuven van west naar oost doorsneden werden door een voormalige veldweg. Vanaf sleuf zes legt de veldweg zich naast de huidige Meulenweg.

2) Afgezien van twee fragmenten die door middel van metaaldetectie in de ploegvoor werden ontdekt, er geen sporen of vondsten herkend werden die in relatie staan met de crashsite van een WOII bommenwerper.

3) Er zich op het terrein een aantal greppels voordoen die zich op basis van de bijmenging in de vulling in de middeleeuwen en de postmiddeleeuwse periode laten dateren, en die te relateren zijn aan het oud kadaster. Vermoedelijk gaat het hier om resten van oude perceelgrenzen.

4) Er zich ook greppels voor doen die een lichtjes afwijkende oriëntatie hebben (S1.2, 1.3, S113 in het kijkvenster) en die niet met zekerheid in de middeleeuwen en de postmiddeleeuwse periode te dateren waren.

5) Er over het volledige terrein een lichte depressie in het microreliëf voor komt waarin zich in een brede band en in alle sleuven in de onderste laag van het *colluvium* een laag voor doet die lokaal erg rijk was aan Gallo-Romeinse en mogelijk IJzertijdvondsten.

6) Er zich in het kijkvenster een aanzienlijk aantal sporen onder de eerder genoemde laag *colluvium* voor deed. De sporen lijken zowel op basis van de vondsten als op basis van de oriëntatie uit twee periodes te dateren, de Gallo-Romeinse periode en mogelijk ook de IJzertijd. Een aantal grotere sporen (S100, S115) heeft een ongeveer N-Z oriëntatie, terwijl de aangetroffen paalkuilen allen een NW-ZO oriëntatie hadden.

Ook op de gelijktijdige met deze site onderzochte site van Kleine-Spouwen – Schildstraat, in vogelvlucht slechts 4,3 km verderop gelegen, zagen we een samengaan van (late) IJzertijd vondsten en sporen, met de resten van een inheems-Romeinse nederzetting.

7) De sporen in het kijkvenster getuigen van een (of meerdere) nederzetting(en) die in de ruimte erg gespreid was. De lage densiteit van het sporenbestand en de slechte zichtbaarheid van deze sporen in de leembodem roepen vragen op bij het potentieel van prospectie en proefsleuvenonderzoek om weinig geconcentreerde nederzettingen op leembodems te herkennen. Zonder de mogelijkheid om tijdens een periode van droog weer een groot kijkvenster (min. 30 x 30) aan te leggen was het o.i. niet mogelijk geweest om uitspraken te doen over de aard of de ruimtelijke aspecten van de aanwezige sporen en vondsten.

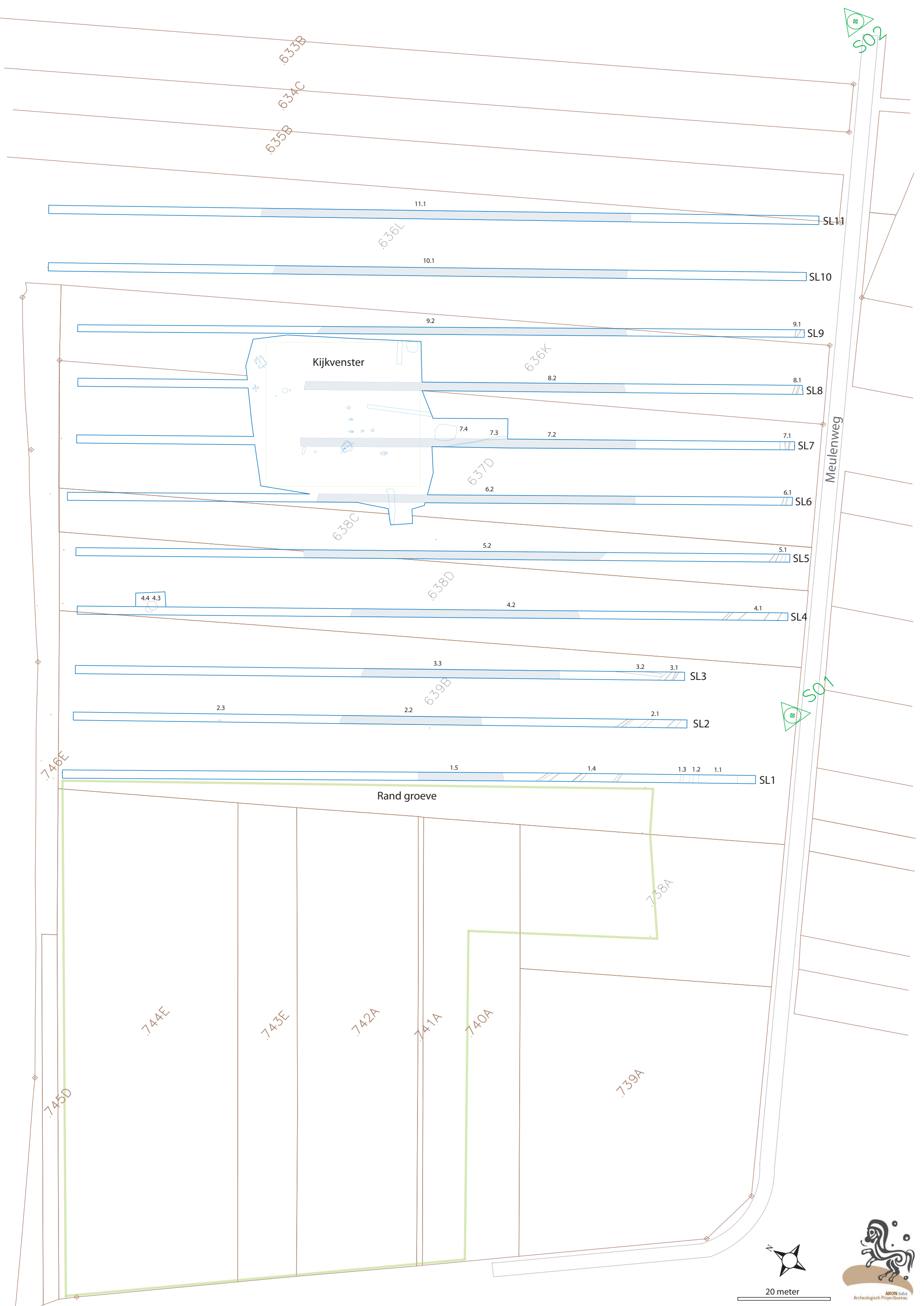
4. Aanbevelingen

Op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek wordt voor het onderzoeksgebied een vervolgonderzoek geadviseerd. Over het volledige oppervlak van het onderzochte terrein komt Gallo-Romeins en mogelijk ook IJzertijd in vrij grote hoeveelheden vondstmateriaal voor in het *colluvium*, en meer bepaald in de onderste laag van het *colluvium*. Dit is vermoedelijk een aanwijzing dat de situatie die werd vastgesteld in het kijkvenster zich over het hele terrein voor doet.

Bovenstaande aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegd gezag zijnde de afdeling Onroerend Erfgoed Vlaanderen van het Agentschap Ruimtelijke Ordening. Een definitieve beslissing tot het al of niet uitvoeren van een vervolgonderzoek ligt dan ook bij dit bevoegd gezag.

Bijlage 1:

Overzichtsplan sleuven

SO1

SO2

Meulenweg

Kijkvenster

Rand groeve

20 meter

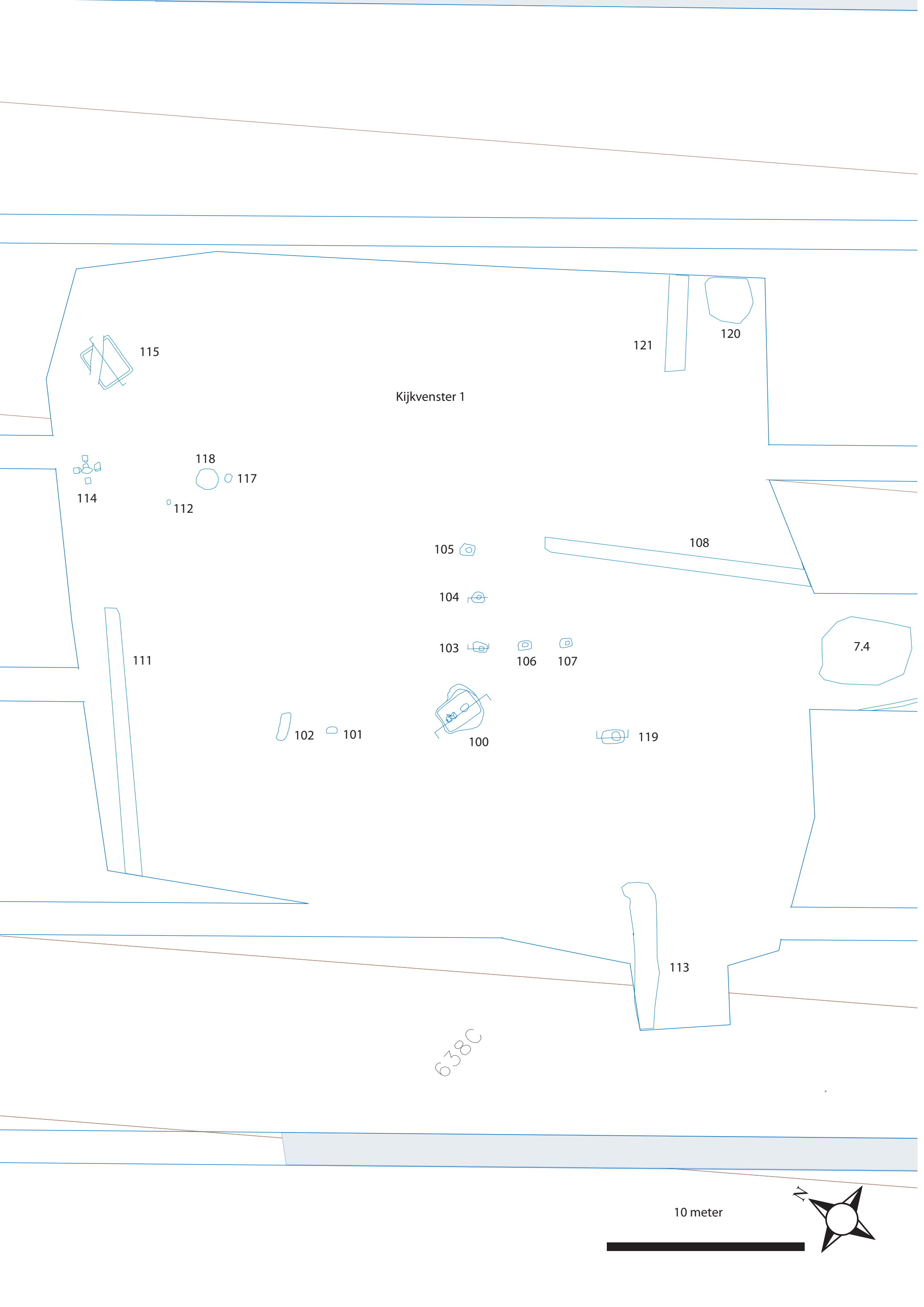

ARON bvba
Archeologisch ProjectBureau

Bijlage 2:

Overzichtsplan kijkvenster

Kijkvenster 1

115

121

120

114

118

117

112

108

105

104

103

106

107

7.4

111

102

101

100

119

113

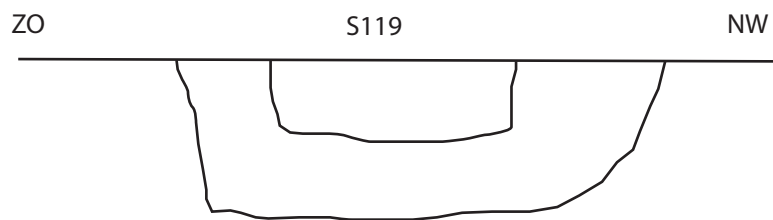
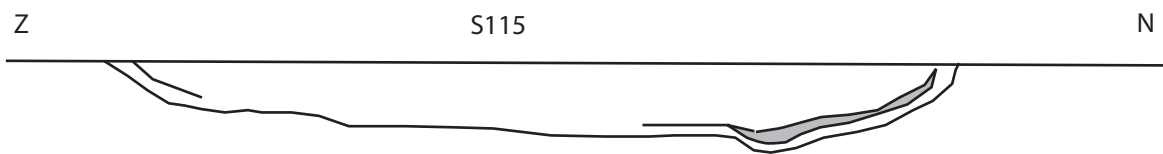
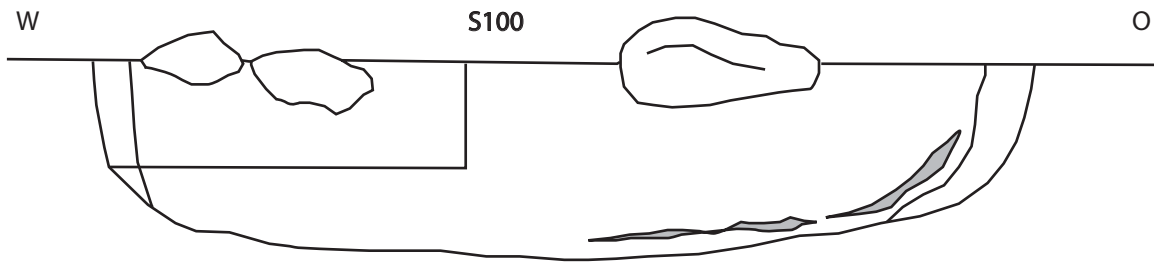
6380

10 meter

Bijlage 3:

Coupes

1 meter

Bijlage 4:

Lijst met afkortingen

Veldbeschrijving

Baksteen	Ba
Blauw	BL
Bruin	BR
Dakpan	Da
Donker (kleur)	DO
Fragmenten	Fr
Geel	GE
Gevlekt	VL
Grijs	GR
Grind	Gr
Groen	GRO
Gruis	Grui
Houtskool	Hk
Kalk	Ka
Kalkmortel	KaMo
Kei	Kei
Kiezel	Kz
Klei	KI
Kleilenzen	KIL
Leem	Le
Leemkleurig	LE
Leisteen	Lei
Licht (kleur)	LI
Mergel	Me
Mergelkleur	ME
Mortel	Mo
Natuursteen	Ns
Oranje	OR
Paars	PA
Pan	Pa
Roest(kleurig)	ROE
Rood	RO
Silex	Si
Schelp	Sch
Spoor	S
Spikkels	Sp
Steen	St
Steenkool	Sk
Verbrande leem	VbLe
Wit	WI
Zand	Za
Zandsteen	Zs
Zwart	ZW

Fragmenten

Rand	R
Wand	W
Oor	O
Bodem	B

Periodes

Bronstijd	BRONS
- Vroege Bronstijd	BRONSV
- Midden Bronstijd	BRONSM
- Late Bronstijd	BRONSL
IJzertijd	IJZER
- Vroege IJzertijd	IJZERV
- Midden IJzertijd	IJZERM
- Late IJzertijd	IJZERL
Romeins	ROM
- Vroeg Romeins	ROMV
- Midden Romeins	ROMM
- Laat Romeins	ROML
Middeleeuwen	MID
- Vroege Middeleeuwen	MIDV
- Hoge Middeleeuwen	MIDH
- Late Middeleeuwen	MIDL
- Post Middeleeuwen	MIDP

Aardewerk

Faience	FAI
Gladwandig	GLADW
Glazuur	GL
Grijsbakkend	GRIJS
Industrieel wit	INDUS WIT
Majolica	MAJ
Porcelein	PORC
Roodbakkend	ROOD
Steengoed	STEENG
Witbakkend	WIT

Vondsten

Aardewerk	AW
Baksteen	BA
Dakpan	DP
Dierlijk botmateriaal	BOT DIER
Glas	GL
Hout	HOU
Indetermineerbaar	INDET
Leisteen	LEI
Menselijk botmateriaal	BOT MENS
Metaal	MET
Mortel	MO
Organisch materiaal	ORG
Plastic	PL
Steenkool	SK
Steen	ST
Terracotta	TC

Bijlage 5:

Sporenlijst

Id	Spoornr	Soort	Beschrijving	Vorm	Kleur	Samenstelling	Oriëntatie	Begin	Einde	Opmerking	Gecoupeerd
15	1.1	Kuil	Kuil met losse natte leemvulling, recent.	/	LE	Le	/	/	ROM	recent	Nee
16	1.2	Greppel	Greppel met grijzige vulling en baksteen/terr-cotta spikkels	Langwerpig	LE + LI GR	Le + weinig Hk en Ba Sp	ZZW-NNO	/	ROM		Nee
17	1.3	Greppel	Greppel met grijzige vulling en baksteen/terr-cotta spikkels	Langwerpig	LE + LI GR	Le + weinig Hk en Ba Sp	ZZW-NNO	/	ROM		Nee
18	1.4	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	O-W	/	ROM		Nee
19	1.5	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
20	2.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	O-W	/	ROM		Nee
21	2.2	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
22	2.3	Onbekend	Afgerond vierkant spoor	Afgerond vierkant	BEI + LI GR	Le + Hk	NNO-ZZW	/	ROM	paalspoor?	Nee
23	3.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	O-W	/	ROM		Nee
24	3.2	Greppel	Greppel met grijzige vulling en baksteen/terr-cotta spikkels	Langwerpig	LE + LI GR	Le + weinig Hk en Ba Sp	NW-ZO	/	ROM		Nee
25	3.3	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
26	4.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	O-W	/	ROM		Nee
27	4.2	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
28	4.4	Kuil	Kuil met bijna zwarte vulling. Veel Hk, vermoedelijk recent.	Afgerond vierkant	DO BR + ZW	Le + veel Hk	/	/	ROM		Nee

29	4.5	Kuil	Kuil met bijna zwarte vulling. Veel Hk, vermoedelijk recent.	Onregelmatig	DO BR + ZW	Le + veel Hk	/	/	ROM		Nee
30	5.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	ZW-NO	/	ROM		Nee
31	5.2	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
32	6.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	ZW-NO	/	ROM		Nee
33	6.2	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
34	7.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	ZW-NO	/	ROM		Nee
35	7.2	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
36	7.3	Greppel	Greppel met grijzige vulling, Vb Le en baksteen/terr-cotta spikkels	Langwerpig	LE + LI GR	Le + weinig Hk en Ba Sp	/	/	ROM		Nee
37	7.4	Kuil	Kuil met een verbande rand, donkere vulling en veel verbrande leem	Afgeronde rechthoek	DO BR + DO LE + ZW + RO	VbLe + Hk + Aw	NNW-ZZO	/	ROM		Nee
38	8.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	ZW-NO	/	ROM		Nee
39	8.2	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM		Nee
40	9.1	Karrenspoor	Afdruk van een karrenwiel, gevuld met licht gekleurde leem, keitjes en stenen.	Langwerpig	LE + LI GR	Le + Kei	ZW-NO	/	ROM		Nee
41	9.2	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk +	/	/	ROM		Nee

			colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.			VbLe						
42	10.1	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM			Nee
43	11.1	Zone	Zone met lichtgrijze tot beige kleur, met vlekken die rijk zijn aan houtskoolfragmenten en met een colluvium-achtige structuur. Op sommige plaatsen komen clusters van vrij grote fragmenten van dakpannen en aardewerk voor.	/	LI GR + BEI	Le + Pan + AW + Kei + Hk + VbLe	/	/	ROM			Nee

Sleufnr	Spoornr	Gecoupeerd	Soort	Beschrijving	Vorm	Kleur	Samenstelling	Oriëntatie	Begin	Einde	Relaties	Gereel vondstnr	Opmerking
K1	100	Ja	Kuil	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem. Onregelmatig van vorm bovenaan maar afgerond rechthoekig bij het verdiepen.	Rechthoekig	DO BR	Le + Si + Kei (groot) + AW + Hk + Vb Le	WZW-ONO				V1 (fibula)	AW en Fibula
K1	101	Nee	Natuurlijk	Dierenhol met toegang	Onregelmatig	Do BR tot GR + LI GR VL	Le	/					
K1	102	Nee	Natuurlijk	D-vormige boomval	Onregelmatig	LI GR + BR + DO GR VL	Le	/					
K1	103	Ja	Paalkuil	Paalkuil met een grijsbruine kern met spikkels houtskool en spikkels verbrande leem en een leemkleurige kuil met lichtgrijze vlekken	Vierkant	(LI) GR +BRGR	Le + Sp Hk + Sp VbLe	NO-ZW					
K1	104	Ja	Paalkuil	Paalkuil met een donkerbruine kern met verbrande leem en houtskool en een leemkleurige kuil met lichtgrijze en roestkleurige vlekken	Rond	(LI) GR +BRGR	Le + VbLe + Hk /						

K1	105	Nee	Paalkuil	Paalkuil met een donkerbruine tot grijze kern met verbrande leem en houtskool en een lichtbruine tot leemkleurige kuil met grijze en roestkleurige vlekken	Afgerond vierkant	(LI) GR +BRGR	Le + VbLe + Hk	NNO-ZZW						
K1	106	Nee	Paalkuil	Paalkuil met een (licht)grijze tot bruingrijze kern met spikkels houtskool en spikkels verbrande leem	Afgerond vierkant	(LI) GR +BRGR	Le + Sp Hk + Sp VbLe	/						kuil niet duidelijk af te lijnen
K1	107	Nee	Paalkuil	Paalkuil met een (licht)grijze tot bruingrijze kern met spikkels houtskool	Afgerond vierkant	(LI) GR +BRGR	Le + Sp Hk	/						kuil niet duidelijk af te lijnen
K1	108	Nee	Greppel	Recente perceelgrens	Langwerpig	GR + DO GR VL	Le + Ba + Lei + Sk	WNW-OZO						recent
K1	109	Nee	Kuil	Lichtgrijs tot lichtbruin spoor, zonder bijmenging, boom? Of IJZ?	Afgeronde rechthoek	LI GR + LE VL	Le							
K1	110	Nee	Kuil	Lichtgrijs tot lichtbruin spoor, zonder bijmenging, boom? Of IJZ?	Langwerpig	LI GR + LE VL	Le							
K1	111	Nee	Greppel	Recente perceelgrens	Langwerpig	GR + DO GR VL	Le + Ba + Lei + Sk							
K1	112	Nee	Onbekend	Lichtgrijs tot lichtbruin spoor, zonder bijmenging, boom?	Rond	LI GR + LI BR	Le	/						geen bijmenging, boomkuil?
K1	113	Nee	Greppel	Perceelgrens?	Langwerpig	LI GR +	Le + VbLe + Hk	NO-ZW						recent

				Lichtgrijze tot lichtbruine greppel met een verbrande leem, houtskool, lei, en steenkool bijmenging		LI BR	+ Lei + Sk							
K1	114	Nee	Paalkuil	5 palig spoor, 5 vierkante paalkuilen in een kruisvorm geplaatst	Kruisvorm	LI GR + BRGR	Le + VbLe + Hk /							
K1	115	Ja	Kuil	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel	Rechthoekig	DO BR + DO GR + LI GR VL	Le + VbLe + veel Hk	NNO-ZZW						
K1	116	Nee	Paalkuil	Paalkuil met een (licht)grijze tot bruingrijze kern met spikkels houtskool	Rond	LI GR + BRGR	Le + Hk + AW (1 scherfje) /							
K1	117	Nee	Paalkuil	Paalkuil met een (licht)grijze tot bruingrijze kern met spikkels houtskool	Rond	LI GR + LE VL	Le + Hk /							
K1	118	Nee	Kuil	Lichtgrijs tot lichtbruin spoor, zonder bijmenging, boom? Of IJZ?	Rond	DO GR + LI GR + BR VL	Le + weinig Hk /							
K1	119	Ja	Paalkuil	Paalkuil met een (licht)grijze tot bruingrijze kern met spikkels houtskool	Rechthoekig	LI GR + Hk VL	Le + Hk /							
K1	120	Nee	Kuil	Erg vage bruingrijze tot leemkleurige kuil	Onregelmatig	BRGR + LE	Le + zeer weinig Hk /							

				met zeer weinig houtschool										
K1	200	Nee	Kuil	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtschool	Afgeronde rechthoek	DO BR + DO GR + LI GR VL	Le + VbLe + veel Hk + AW	/						AW

Bijlage 6:

Vondstenlijst

Vondstnr	Putnr	Spoornr	Mat	Soort	Aantal	Opmerkingen
1	Sleuven	999	AW		22	Prospectievondsten t.h.v. Kijkvenster 1
2	K1	115	MIX	VbLe	2	Gallo-Romeins
3	K1	100	MIX	VbLe + Ba(1)	23	Gallo-Romeins
4	K1	100	AW		4	Gallo-Romeins
5	K1	100	MET	Fibula	1	Gallo-Romeins

Bijlage 7:

Fotolijst

Fotonummer	Soort opname	Sleufnummer	Spoornummer	Beschrijving	Genomen uit	Opmerkingen
0406	Detail	K1	101	Dierenhol met toegang	NO	
0407	Detail	K1	101	Dierenhol met toegang	NNO	
0408	Detail	K1	101	Dierenhol met toegang, ingekrast	NO	
0409	Detail	K1	102	Boomval, D-vormig	NO	
0410	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem	ZO	
0411	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem	ZO	
0412	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem	ZO	
0413	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem	NO	
0414	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem	ZW	
0415	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem, ingekrast	ZO	
0416	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem, ingekrast	ZO	
0417	Detail	K1	100	Romeinse kuil, donkerbruin met een bijmenging van silex, kei (groot), houtskool, aardewerk en verbrande leem, ingekrast	NO	
0418	Detail	K1	103	Paalkuil met een grijsbruine kern met spikkels houtskool en spikkels verbrande leem en een leemkleurige kuil met lichtgrijze vlekken	WNW	
0419	Detail	K1	103	Paalkuil met een grijsbruine kern met spikkels houtskool en spikkels verbrande leem en een leemkleurige kuil met lichtgrijze vlekken, ingekrast	NW	
0420	Detail	K1	104	Paalkuil met een donkerbruine kern met verbrande leem en houtskool en een leemkleurige kuil met lichtgrijze en roestkleurige vlekken	NW	
0421	Detail	K1	104	Paalkuil met een donkerbruine kern met verbrande leem en houtskool en een leemkleurige kuil met lichtgrijze en roestkleurige vlekken	NW	
0422	Detail	K1	105	Paalkuil met een donkerbruine tot grijze kern met verbrande leem en houtskool en een lichtbruine tot leemkleurige kuil met grijze en roestkleurige vlekken	NNW	
0423	Detail	K1	105	Paalkuil met een donkerbruine tot grijze kern met verbrande leem en houtskool en een lichtbruine tot leemkleurige kuil met grijze en roestkleurige vlekken, ingekrast	NNW	
0427	Detail	K1	112	Lichtgrijs tot lichtbruin spoor, zonder bijmenging	NNW	boomkuil?
0428	Detail	K1	107	Paalkuil met een (licht)grijze tot bruingrijze kern met spikkels houtskool	NO	de kuil zelf is niet duidelijk af te lijnen
0429	Detail	K1	113	Lichtgrijze tot lichtbruine greppel met een verbrande leem en houtskool bijmenging waarvan het uiteinde naar de nederzettingssporen gedraaid	ZW	licht recht tegenover, aan de overzijde van

				is		put S 120
0430	Detail	K1	113	/	ZZW	
0431	Detail	K1	113	/	ZZW	
0432	Detail	K1	113	/	ZZW	
0433	Detail	K1	108	Recente perceelgrens met bijmenging van baksteen, leisteen en steenkool	ZO	
0434	Detail	K1	106	Paalkuil met een (licht)grijze tot bruingrijze kern met spikkels houtskool en spikkels verbrande leem	O	de kuil zelf is duidelijk niet af te lijnen
0435	Detail	K1	114	5-palig spoor, 5 palen in kruisvorm	ZZO	
0436	Detail	K1	114	5-palig spoor, 5 palen in kruisvorm	NW	
0437	Detail	K1	114	5-palig spoor, 5 palen in kruisvorm	NW	
0438	Detail	K1	114	5-palig spoor, 5 palen in kruisvorm	W	
0439	Overzicht	K1	/	Overzicht kijkvenster	N	
0441	Detail	K1	114	5-palig spoor, 5 palen in kruisvorm, ingekrast	W	
0442	Detail	K1	114	5-palig spoor, 5 palen in kruisvorm, ingekrast	NW	
0443	Detail	K1	114	5-palig spoor, 5 palen in kruisvorm, ingekrast	NW	
0444	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel	W	
0445	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel	W	
0446	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel	W	
0447	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel; spoor ingekrast	W	
0448	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel; spoor ingekrast	W	
0449	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel, spoor ingekrast	W	
0450	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel, spoor en greppel ingekrast	W	
0451	Detail	K1	115	Rechthoekige kuil met verbrande leem wanden en heel veel houtskool, wordt oversneden door een recente perceelgreppel; spoor en greppel ingekrast	W	
0452	Detail	K1	100	Fibula uit S 100	/	
0453	Detail	K1	100	Fibula uit S 100	/	
0454	Detail	K1	100	Fibula uit S 100	/	
0455	Detail	K1	100	Fibula uit S 100	/	

0456	Detail	K1	100	Coupe halfweg, de kuil was rechthoekig	Z	
0457	Detail	K1	115	Coupe	OZO	
0458	Detail	K1	115	Detail coupe	OZO	
0459	Detail	K1	116	Paalkuil	NNO	
0460	Detail	K1	117 en 118	Paalkuil (S 117) en grote kuil (S 118)	Z	
0461	Detail	K1	119	Paalkuil	O	
0462	Detail	K1	100	Coupe	Z	
0463	Detail	K1	100	Coupe	Z	
0464	Detail	K1	100	Coupe	Z	
0465	Detail	K1	120	Erg vage bruingrijze tot leemkleurige kuil met zeer weinig houtskool	Z	
5179	Overzicht	/	/	Leemontginning	N	
5180	Overzicht	/	/	Overzicht projectterrein bij aanleg proefsleuven	Z	
5181	Overzicht	/	/	Overzicht projectterrein bij aanleg proefsleuven	ZO	
5182	Overzicht	/	/	Overzicht projectterrein bij aanleg proefsleuven	ZZW	
5183	Detail	/	/	Fysische toestand terrein bij aanleg proefsleuven ter hoogte van sleuf 1	O	
5184	Overzicht	1	1	Overzicht sleuf 1, met op voorgrond grote recente kuil S 1.1	ZO	
5185	Detail	1	2	NO-ZW verlopende greppel	ZW	
5186	Detail	1	3	NO-ZW verlopende greppel	ZW	
5187	Detail	1	4	Ca. 18 m brede veldweg: compacte zone met zeer veel karrensporen in twee concentraties en met vage sporen tussenin	ZW	
5188	Detail	1	5	Ca. 18 m brede veldweg: compacte zone met zeer veel karrensporen in twee concentraties en met vage sporen tussenin	ZW	
5189	Detail	2	1	Veldweg, wellicht te relateren met S 1.4-1.5	ZW	
5191	Detail	9	1	O-W verlopende veldweg: concentratie van karrensporen	ZW	
5192	Detail	9	1	O-W verlopende veldweg: concentratie van karrensporen	ZW	
5193	Detail	9	1	O-W verlopende veldweg: concentratie van karrensporen	ZW	
5194	Detail	9	1	O-W verlopende veldweg: concentratie van karrensporen	ZW	
5195	Detail	9	1	O-W verlopende veldweg: concentratie van karrensporen na opschoning	ZW	
5196	Overzicht	9	2	ZO-NW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden	NW	
5197	Detail	9	2	ZO-NW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden	NW	
5198	Detail	9	2	ZO-NW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden, detail	ZW	
5199	Overzicht	9	2	ZO-NW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden	ZO	
5384	Detail	11	11	Boomval	ZW	
5385	Detail	11	12	Lichtgrijs afgerond rechthoekig spoor	ZW	
5386	Detail	11	13	Spoor rijk aan houtskool	ZW	

5387	Detail	11	13	Spoor rijk aan houtskool	ZW	
5388	Detail	11	13	Spoor rijk aan houtskool, opname zonder noordpijl	ZW	
5389	Detail	11	15	Donkergrijs spoortje, mogelijk te relateren met S 11.16	ZW	
5390	Detail	11	14	ZZO-NNW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden; ZZO-uiteinde	ZW	
5391	Detail	11	14	ZZO-NNW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden; NNW-uiteinde	ZW	
5392	Detail	11	14	ZZO-NNW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden; NNW-uiteinde	ZW	
5393	Overzicht	11	14	ZZO-NNW verlopende greppel met rechte, scherp afgesneden uiteinden	NNW	
5394	Detail	11	16	Donkergrijs spoortje, mogelijk te relateren met S 11.15	ZW	
5395	Detail	11	17	Zone met grijze verstoringen, rijk aan houtskool, schijnbaar zonder enig patroon. Sporen van bioturbatie of landbouwactiviteit?	ZW	
5396	Detail	12	1	Vaag spoor met fragment handgevoemd aardewerk	ZW	
5397	Detail	12	2-3	Twee lichtgrijze sporen, wellicht met elkaar te relateren. In S 12.2 (rechtsonder) werd een aardewerkfragment aangetroffen	ZW	
5398	Detail	12	2-3	Twee lichtgrijze sporen, wellicht met elkaar te relateren. In S 12.2 (rechtsonder) werd een aardewerkfragment aangetroffen	ZW	
5399	Detail	12	2-3	Twee lichtgrijze sporen, wellicht met elkaar te relateren. In S 12.2 (rechtsonder) werd een aardewerkfragment aangetroffen	ZW	
5400	Detail	12	4	Onregelmatig, lichtgrijs spoor, met fragmenten van dakpan of baksteen	ZW	
5401	Detail	12	4	Onregelmatig, lichtgrijs spoor, met fragmenten van dakpan of baksteen	ZW	
5402	Detail	12	5	Onregelmatig, lichtgrijs spoor, met houtskoolfragmenten	ZW	
5403	Detail	12	6	Onregelmatig, lichtgrijs spoor, met houtskool- en aardewerkfragmenten	ZW	
5404	Detail	12	/	Cryoturbatie	ZW	
5405	Detail	12	7	Lichtgrijs spoor, gedeeltelijk in profiel, met houtskoolfragmenten	ZW	
5406	Detail	12	8	Lichtpaars tot lichtbruin spoor, onregelmatig van vorm en zonder houtskool: wellicht natuurlijke verstoring	ZW	
5407	Detail	12	9	Lichtpaars tot lichtbruin spoor, zonder houtskool: natuurlijke verstoring?	ZW	
5408	Detail	12	10	Lichtbruin spoor, onregelmatig van vorm en zonder houtskool: wellicht natuurlijke verstoring	ZW	
5409	Detail	12	11	Donkergrijs tot donkerbruin spoor, niet scherp afgelijnd en zonder houtskool: natuurlijke verstoring?	ZW	

Bijlage 8:

Administratieve gegevens

Administratieve gegevens

Projectcode: KE-07-ME

Opdrachtgever: Nelissen Industries nv
Kiezelweg 458-460
B-3620 Kesselt-Lanaken

Opdrachtgevende overheid: Agentschap RO Vlaanderen, entiteit Onroerend Erfgoed

Dossiernummer vergunning: 2007/176

Vergunninghouder: Elke Wesemael

Aard van het onderzoek: Archeologische opgraving

Begin vergunning: 19/11/2007

Einde vergunning: Einde der werken

Provincie: Limburg

Gemeente: Lanaken

Deelgemeente: Veldwezelt (Kesselt)

Adres: Meulenweg

Kadastrale gegevens: Percelen 639b, 638d, 638c, 637d, 636k, 636l, 635b, 634c, 633b, 633c

Coördinaten: X: 237979, Y: 170623

Totale oppervlakte: ca. 2,2 Ha

Te onderzoeken: 4320 m².

Bodem: Aba(0)

Archeologisch depot: ZOLAD
Maastrichtersteenweg 2b
3770 Riemst

